

УДК: 159.9

*І. Цибулько, завідувач психологічною лабораторією
Медичного реабілітаційного центру «Одеський»*

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ МЕДИЧНОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ «ОДЕСЬКИЙ» ДСНС УКРАЇНИ

МРЦ «Одеський» на сьогодні є єдиним центром, на базі якого здійснюється медико-психологічна реабілітація робітників Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Медико-психологічна реабілітація проводиться за нормами, які зазначені згідно протоколів МОЗ та Наказу Міністерства Оборони України №702 від 09.12.15 «Про затвердження Положення про психологічну реабілітацію військовослужбовців Збройних Сил України, які брали участь в антитерористичній операції, під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів)».

За поточними даними у 2022 році реабілітацію пройшли 1425 осіб.

За результатами нашого аналізу в наслідок військового стану достатньо розповсюдженими стали різні розлади, як соматичні так і психологічні, різних ступенів, у більшості реабілітантів відмічаються: неврологічні розлади, постстресовий синдром, психоемоційне вигорання.

Можливості МРЦ «Одеський» дозволяють у повному обсязі відновити психосоматичний стан, посилити психологічну стійкість організму в умовах військового стану, швидко відновити боєпрацездатність особового складу ДСНС та швидкого повернення до виконання службових обов'язків.

Робота проводиться за рахунок високо кваліфікованих лікарів та психологів.

Початок маршруту реабілітанта починається з приймального відділення: огляду черговим лікарем та оформленням документів, а саме медичної карти.

Потім реабілітанта запрошують на первинний прийом до лікаря, який дає призначення на період реабілітації, а саме, призначення лабораторних обстежень, медичних призначень та процедур:

- ЕКГ, загальний аналіз крові, сечі, біохімічний аналіз крові.

- УЗД;

- Консультації вузькими спеціалістами: уролог, невропатолог, гінеколог, голкорексфлексотерапевт, фізичний реабілітолог.

- Процедури апаратної фізіотерапії.

Основними етапами здійснення психологічної реабілітації є:

1. Психофізіологічне дослідження.

Інструменти:

- Вхідний контроль психофізіологічного дослідження;

- Опитувальник «Місісіпська шкала посттравматичного стресового розладу»;

- «Типологічна карта психологічного супроводу»;

- Тести для вивчення особистості (за необхідністю).

2. Індивідуальне консультування.

1 зустріч: знайомство, бесіда. Фокус на проблемах, пов'язаних з емоційними переживаннями. Оцінка

посттравматичного стресового розладу.

2 зустріч: вивчення індивідуальних особливостей, як чинників виникнення стресових розладів. Визначення наявності бар'єрів ефективної комунікації у наслідок переживання стресової ситуації.

3 зустріч: оцінка наявності особистого досвіду та ресурсів в подоланні негативних переживань та кризових ситуацій.

Крім того, відбувається навчання та освоєння методів/технік, спрямованих на зниження рівня тривоги та стресу.

4 зустріч: надання психологічної допомоги, нормалізація психічного стану, зокрема завдяки новітнім методикам «Флеш» техніки та «Асїст» техніці.

3. Групові заняття (кількість учасників від 6 до 10 осіб). Робота спрямована на освоєння основних прийомів релаксації та навчання вправам на зниження тривоги, стресу, паніки («Обійми метелика», «5-4-3-2-1», «3 питання»):

1. Заняття, спрямоване на навчання основним прийомам релаксації, антистресовому диханню. Формування мотивації застосування навичок усвідомленої саморегуляції психічних станів.

2. Аутогенне тренування, спрямоване на саморегуляцію вегетативних функцій, прогресивне м'язове розслаблення, зняття м'язових затискачів.

3. Закріплення навичок саморегуляції вегетативних функцій.

4. Сеанс аутогенного тренування з введенням вправ на регуляцію та розвиток таких вищих психічних функцій, як увага, зосереджена увага, мислення,

управління емоційно – вольовою сферою.

5. Сеанс аутогенного тренування з введенням вправ сюжетної уяви, активізації ресурсів подолання для посттравматичних станів.

6. Закріплення навичок аутогенного тренування, основних прийомів регуляції соматичних і психічних функцій.

4. Психокорекція. Застосування комплексу поліфункціональної звуко-кольорової психокорекції для регуляції психічних станів: релаксація та активізація.

Специфіка програмного комплексу «Релаксація» спрямована на зниження невротичності, дратівливості, втоми, м'язової напруги, усунення психологічних зажимів. Це сприяє відновленню сил, стабілізації, гармонізації, пробудженню індивідуальної творчості та таланту, зосередженості, концентрації уваги, підвищенню стресостійкості.

Специфіка програмного комплексу «Активізація» спрямована на підвищення загального тону, піднесення сил, мобілізацію, стимулюючий емоційний вплив, підвищення пізнавальної мотивації, оптимізацію розумової діяльності, активізацію роботи пізнавальних процесів. Це сприяє розвитку пам'яті, формуванню стану впевненості та репродукції майбутньої діяльності. Використання АРТ – терапії.

Далі здійснюється вихідний контроль психофізіологічного дослідження та робиться висновок динаміки психологічної реабілітації.

Лікувально-діагностична база МРЦ «Одеський» є достатньо різноманітною. На сьогодні, серед всього іншого, впроваджено новітню

лікувальну методику – сухі вуглекислі ванни з введенням біологічно-активних речовин. Ця процедура користується не аби якою популярністю і призначається більшій частині співробітників ДСНС, які прибули на медико-психологічну реабілітацію та санаторно-курортне лікування. Крім того, широко застосовуються лазеротерапія і світлолікування.

Практично всім, хто знаходиться на медико-психологічній реабілітації, призначається не менш 7-8 одиниць ручного або механічного масажу. З цією метою додатково відкриті шість кабінетів масажу, які обладнані масажним комплексом «CEROGEM», приладом «Сухі» вуглекислі ванни, комплексом механічного масажу тощо. Крім того, в розпорядженні реабілітантів є скануючий лазер «Медик 2», апарат електросону «Биленар», апарат квантової терапії, апарат гальванізації та електрофорезу ПОТОК-01М; апарат магнітно-резонансної терапії «OMNIPADS», апарат магнітно-лазерної УЗ терапії «МІТ-11» та ін.

Поряд з цим для проведення лікувальної фізкультури використовується зал, оснащений тренажерами, шведськими стінками, кабінети електросону, ароматерапії та стоунтерапії.

Додамо, що у 2020 році, за ініціативою керівництва МРЦ «Одеський», було закуплено

програмно-апаратний комплекс «ПФІ-2», який реалізовує методики, передбачені наказом 263/121 МОЗ України «Про затвердження переліку робіт, де є потреба у професійному доборі».

Програмно-апаратний комплекс внесений до державного реєстру медичної техніки та виробів, медичного призначення, має дозвіл застосовуватися на території України.

Методики дослідження, які проводяться за допомогою вказаного психофізіологічного комплексу, використовуються в Міністерстві оборони України в Службі безпеки України та ДСНС. Серед них:

- простої сенсорної реакції;
- складної сенсорної реакції;
- функції рухомості нервових процесів;

Ландольта;

- реакція на рухомий об'єкт;
- орієнтація в просторі;
- характеристики зорової пам'яті;
- коректурна проба з кільцями

- відношення до ризику;
- професійна дезадаптація.

По закінченню реабілітації, проводиться вихідний контроль психосоматичного стану, який показує об'єктивну динаміку реабілітації. Призначення видів психологічної реабілітації відбувається в залежності від результатів вхідного контролю психічного стану.

Надійшла до редколегії: 12.11.2022

Прийнята до друку: 20.11.2022